

Saksliste for SRY- møte 5 2. november 2016

Sted: Utdanningsdirektoratets lokaler, møterom 4, 1. etasje

Lunsj serveres kl. 11.15 – 12.00

Møteramme: kl. 09.00 -14.00

1. Godkjenning av dagsorden

2. Godkjenning av referat fra møtet 14.09.2016

3. Diskusjons og orienteringssaker

- ✓ Fafo's rapport om trepartssamarbeidet
- ✓ SRYs arbeidsgruppe for nyoppnevning av faglige råd og SRY
- ✓ Fagbrev på jobb
- ✓ Forsikring av elever i Yrkesfaglig fordypning

4. Vedtakssaker

SRY-sak 14-05-2016	O- 24 samarbeidet – Et tverrdepartementalt samarbeid for økt gjennomføring i videregående opplæring, redusert utenforskap og at flere inkluderes i arbeidslivet
SRY-sak 15-05-2016	Utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser - studiespesialisering, yrkeskompetanse og overganger
SRY-sak 16-05-2016	Modulstrukturert opplæring for voksne. Rammer og prinsipper for modulstrukturert fag- og yrkesopplæring for voksne.
SRY-sak 17-05-2016	Møteplan for SRY 2017

5. Saker for kommende SRY-møte

- ✓ Økonomiske og sosiale effekter av VET
- ✓ Digitalisering/ robotisering- Hvordan møter norsk fag- og yrkesopplæring fremtidsutviklingen?

5. Evaluering av møtet

Referat fra SRY-møte 4 – 2016

Dato: 14.9.2016
Sted: Utdanningsdirektoratets lokaler, Oslo

Tilstede:

SRY

Trude Tinnlund, LO
Knut Øygaard, LO
Carl E. Rønneberg, NHO
Kristian Ilner, NHO
Anne K. Eggen Lervik, Virke
Sture Berg Helgesen, KD
Jorunn Teigen Leegaard KS
Erik Heier, KS
Sylvia Lind, EO
Terje Skyvulstad, Utdanningsforbundet
Kari Hoff Okstad, Spekter
Turid Semb, KMD
Bente Søgaard, YS
Observatør
Dagfinn Hertzberg, KD
Siv Andersen, SIU
Einar Hanisch, YS

Forfall:

Mette Henriksen Aas, LO
Are Solli, LO
Elin Marlèn Hollfjord NFD

Utdanningsdirektoratet

Karl Gunnar Kristiansen

1. Godkjenning av dagsorden

Vedtak

Dagsordenen ble enstemmig godkjent.

2. Godkjenning av referat fra møtet 1.6.2016

Vedtak

Tekst i saksfremstilling sak 3.1- 3 avsnitt justeres. Referatet ble enstemmig godkjent.

3 Behandling av orientering og diskusjonssaker

3.1 Diskusjonssak- Hvordan kan fag- og yrkesopplæringen bli mer synlig? Hvordan synliggjøres arbeidet i SRY og faglige råd?

Utdanningsdirektoratet innledet med en orientering om rammer og prinsipper for publisering på Utdanningsdirektoratets hjemmeside. Direktoratet har som mål at hjemmesiden skal tilby informasjon som brukerne trenger for å løse sine oppgaver. Udir.no er derfor i stor grad en informasjonsportal med informasjon om regelverk, læreplaner statistikk osv.

I diskusjonen understreket SRY at det er viktig at også partene i arbeidslivet, lærebedrifter og lærlinger defineres som målgrupper og bruker av nettsidene. Videre ser SRY at det i tillegg til

direktoratets udir.no er behov for informasjon om arbeidet i SRY og de faglige rådene samt ulike prosesser i saker. For å dekke dette behovet anbefaler SRY at rådenes hjemmeside fagligeraad.no videreutvikles. Hjemmesiden er i dag godt strukturert og innkallinger og referater fra møter i SRY og faglige råd er publisert. SRY anbefaler at siden videreutvikles og at det legges linker til relevante sider hos organisasjonene.

Vedtak

Basert på diskusjonen oversender SRY sine innspill til Udir på den videre prosessen med synliggjøring av fag- og yrkesopplæring og arbeidet i SRY og faglige.

3.2 Orienteringssak- Status for arbeidet med godkjenningsordning for utenlandsk utdanning.

NOKUT arbeider med å etablere ordning for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I første omgang vil den nye godkjenningsordningen gjelde for utvalgte fagretninger fra Polen og Tyskland. Kvalifikasjonen skal godkjennes som sidestilt med tilsvarende norsk fag- eller svennebrev.

Den nye godkjenningsordningen skal sikre at personer med opplæring fra utlandet skal få anerkjent kvalifikasjonen sin, og at norske arbeidsgivere vet hva de får når de ansetter personer med kvalifikasjoner fra utlandet.

Til å forestå vurderingen vil NOKUT oppnevne sakkyndige fagpersoner. De faglige rådene vil få anledning til å foreslå sakkyndige personer til dette arbeidet.

Mer informasjon om denne prosessen vil bli gitt på fellesmøte mellom SRY og representanter fra de faglige rådene 12. oktober og deretter i eget oppdrag til de faglige rådene.

SRY er positive til at de faglige rådene får anledning til å foreslå fagpersoner til arbeidet.

Vedtak:

Informasjonen tas til orientering

4 Vedtakssaker

4.1 SRY-sak 11-04-2016 Modulstrukturert opplæring for voksne

I oppdragsbrev 12-16 fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet blir direktoratet bedt om å: «Utvikle moduler for utvalgte lærefag og gjennomføre forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings nivå».

Oppdrag 12-16 har bakgrunn i Meld. St. 16 (2015 – 2016) «Fra utenforskap til ny sjanse – Samordnet innsats for voksnes læring». Regjeringen ønsker at flere voksne som mangler kompetanse skal kunne delta i videregående opplæring.

SRY ønsker å delta i arbeidet med utvikling av rammer og prinsipper som skal legges til grunn for nye læreplaner og moduler. Forsøk med modulstrukturert opplæring vil være et opplæringstilbud primært rettet mot voksne. SRY mener derfor det er viktig at forsøket omfatter fag med en relativt stor andel av voksne. SRY mener at de faglige rådene må involveres i utvelgelse av fag. Lærefag som renholderfaget og flere av helsefagene er eksempler på fag med en stor andel voksne som tar fagbrev. For at forsøket skal få en viss bredde bør det gjennomføres i flere utdanningsprogram.

Vedtak

1. For at det videre arbeidet med utvikling av moduler i fag- og yrkesopplæringene skal ha god forankring hos partene i arbeidslivet ønsker SRY å delta med to representanter i arbeidet med utvikling og konkretisering av rammer og prinsipper for oppdraget.

2. SRY legger til grunn at de faglige rådene involveres i arbeidet med utvelgelse av fag til forsøket.

3. SRY ber om at rammer og prinsipper for gjennomføring av oppdraget blir forelagt SRY før oversendelse til Kunnskapsdepartementet.

4.2 SRY-sak 12-04-2016 Regionale kompetansesenter

Leder i SRY foreslo at saken sees i sammenheng med utkast til ny tilbudsstruktur og behandles under sak 13-04-2016.

Vedtak

Enstemmig vedtatt

4.3 SRY-sak 13-04-2016 Utdanningsdirektoratets utkast til rapport med anbefalinger om endring i tilbudsstruktur og SRYs arbeidsgruppes innstilling

Utdanningsdirektoratet presenterte sin rapport med anbefalinger om endringer i tilbudsstrukturen. I presentasjonen gikk direktoratet gjennom temaer av prinsipiell art. Temaene er opprettelse av nye utdanningsprogram, økt faglig fordypning på Vg2, fordypning på Vg3 (opplæring i bedrift), nye veier til studiekompetanse og en analyse av små fag i tilbudsstrukturen. Direktoratets anbefalingene og drøftinger i dette kapitlet er førende for vurderingene som er gjort for de enkelte utdanningsprogram og fag. Videre gikk direktoratet gjennom de enkelte utdanningsprogram og presenterte hovedtrekkene i strukturen.

Leder i SRYs arbeidsgruppe Benedikte Sterner la frem gruppens anbefalinger til direktoratets utkast til tilbudsstruktur (se vedlegg). Arbeidsgruppen har i hovedsak drøftet del 1 og 2 i direktoratets utkast og anbefalte SRY å slutte seg til anbefalingene.

SRY mener direktoratet har gjort et grundig arbeid med utkast og anbefalinger om endringer i tilbudsstrukturen. Direktoratet har i stor grad fulgt opp partenes innspill og vektlagt relevansperspektivet i sine anbefalinger. SRY mener at noen problemstillinger og utfordringer kan utredes grundigere. Her kan nevnes økonomiske konsekvenser, gratisprinsippet i videregående opplæring for elever som har lang reisevei og må bo borte, og endringer som ikke er i tråd med de faglige rådernes anbefalinger. Organisasjonene i SRY vil derfor komme med mer detaljert tilbakemelding i høringen.

Videre vil SRY berømme arbeidsgruppen for sitt arbeid og vurderinger. SRY slutter seg i SRY ber om at gratisprinsippet og elevers muligheter til stipend og låneordninger innarbeides i arbeidsgruppens anbefaling under overskriften Landslinjer, landsdekkende tilbud og kompetansesenter/ opplæringscenter.

KS og Utdanningsforbundet tar forbehold knyttet til utvidelse av utdanningsprogram. Utdanningsforbundet tar også forbehold om nye utdanningsprogram og studieforbereende og yrkesfaglige tilbud i studieforbereende utdanningsprogram. Forbeholdene innarbeides i arbeidsgruppens anbefaling som oversendes Kunnskapsdepartementet.

Vedtak

Arbeidsgruppen får mandat til å oppsummere SRYs innspill og forslag til endringer i tilbudsstrukturen. Dokumentet oversendes Kunnskapsdepartementet innen 30.9.2016.

5. Evaluering av møtet

SRY er godt fornøyd med møtet. Det har vært en god styring av møtet og gode møtedokumenter.

Vedlegg

Vår saksbehandler: Benedikte Sterner/ Karl Gunnar
Kristiansen
Epost: kgk@udir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 12.9.16
Vår referanse: 2016/143
Deres dato:
Deres referanse:

Anbefalinger til SRY på Utdanningsdirektoratets utkast til ny tilbudsstruktur

SRY har nedsatt en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å gjennomgå direktoratets utkast til ny tilbudsstruktur og gi anbefalinger til SRY.

Arbeidsgruppen har bestått av følgende representanter:

Benedikte Sterner (leder av arbeidsgruppen)	LO
Kristin Vik	Utdanningsforbundet
Bente Sjøgaard	YS
Carl Rønneberg	NHO
Sylvia Lind	Eleverorganisasjonen
Kari Hoff Okstad	Spekter
Jorunn Leegaard	KS
Anne K. Eggen Lervik	Virke

Med rett kompetanse for sysselsetting og velferd

Norsk samfunns- og arbeidsliv møter utfordringer i form av teknologiskifter, globalisering og omstillingskrav samtidig som inkluderingsutfordringen er økende. Den norske modellen utfordres fra flere kanter. Et viktig mål for utdannings- og kompetansepolicyen er å bidra til høy sysselsetting og velferd. Vi må sikre at samfunns- og arbeidsliv får tilgang til selvstendige og godt faglig kvalifiserte fagarbeidere også i framtiden.

Norge har omlag 560 000 voksne¹ uten videregående opplæring, fortsatt høyt frafall i skolen og vi opplever press på kompetanse i deler av arbeidslivet. Tilstrømning av flyktninger og høy arbeidsinnvandring utfordrer ytterligere. Felles for utfordringene er at de må løses med bruk av utdannings- og kompetansetiltak i samarbeid med arbeidslivet. SRY ser endringer i tilbudsstrukturen i lys av denne kompleksiteten.

Partene i arbeidslivet deltar også i andre nasjonale arbeider slik som utviklingen av en nasjonal kompetansepolicy, oppfølging av stortingsmeldinger innen integrerings- og inkluderingsfeltet, karriereveiledning og industri- og næringsmeldinger med mer. SRY understreker behovet for nær koordinering som sikrer konsistens i ett fleksibelt system, heller enn utvikling av parallelle.

Framskrivninger av kompetansebehov i arbeidslivet varsler en underdekning av arbeidstakere med yrkesfaglige kvalifikasjoner i flere bransjer og sektorer. Der Utdanningsdirektoratet av forvaltningsmessige årsaker må avgrense sitt oppdrag, ser SRY sammenhenger mellom grunnskole,

¹ Kilde SSB

videregående skole og tertiært utdanningsnivå for å kunne dekke kompetansebehovet i arbeidslivet. For at unge og voksne i større grad skal velge å satse på yrkesfaglige karrierer, gjenstår det å utvikle høyere yrkesfaglig utdanning og forutsigbare tilbud om livslang læring.

Unge foretar sterkt kjønnsdelte utdannings- og yrkesvalg, ofte som konsekvens av rekrutteringsmønstre i arbeidslivet. Manglende opplevd likeverd mellom yrkesfaglige og akademiske utdanningsløp bidrar også til kjønnskjevheten. Denne situasjonen må adresseres i trepartssamarbeidet. Det handler både om hvordan vi organiserer opplæringen, og hvilke rekrutteringsstrategier som velges i arbeidslivet.

Videre i notatet vil arbeidsgruppen omtale Utdanningsdirektoratets anbefalinger og temaer som oppleves relevant ut fra arbeidslivets behov for kompetanse. Målet med vårt felles arbeid er en tilbudsstruktur som i større grad svarer på kravene i et arbeidsliv i rask endring sett i lys av verdsetting i arbeidslivet.

Arbeidsgruppen vil i sine anbefalinger til SRY ha en overordnet innfallsvinkel på direktoratets utkast til ny tilbudsstruktur. Arbeidsgruppen vil således konsentrere sitt arbeid om del 1 og del 2. Arbeidsgruppen har også avholdt et eget møte med representanter fra de faglige rådene. Rådene fikk her anledning til å ta opp problemstillinger av overordnet karakter slik at arbeidsgruppen kan vurdere disse i sitt videre arbeid. Videre kommenterte også de faglige rådene noen av sine utfordringer knyttet til sine respektive utdanningsprogram. De faglige rådene har i henhold til direktoratets fremdriftsplan ingen formell kanal for å gi kommentarer til direktoratets utkast til ny tilbudsstruktur. Imidlertid har departementet bekreftet at de vil invitere de faglige rådene til møter etter at direktoratet har levert sin innstilling til ny tilbudsstruktur. Departementet vil åpne for at de faglige rådene kan ta med seg skriftlige innspill til disse møtene.

SRYs arbeidsgruppe mener utdanningsdirektoratet har levert en omfattende og god rapport med forslag til ny tilbudsstruktur. Direktoratet gjør i sitt arbeid gode analyser av de ulike utfordringene i tilbudsstrukturen og arbeidsgruppen mener rapporten belyser problemstillingene fra de ulike aktørenes ståsted på en god måte. Videre gjøres det gode vurderinger spesielt sett i lys av arbeidslivets behov, noe arbeidsgruppen mener er svært positivt.

Innføring av flere utdanningsprogram i tilbudsstrukturen

Arbeidsgruppen har drøftet ulike problemstillinger knyttet til prinsippet om å utvide tilbudsstrukturen i med flere utdanningsprogram. Direktoratet har i sin rapport gjort en grundig drøfting av fordeler og ulemper med en utvidelse av antall utdanningsprogram. Basert på innspill fra de yrkesfaglige utvalgene, de faglige rådene og forskning har direktoratet vurdert og anbefalt hvilke utdanningsprogram som foreslås etablert. Så langt arbeidsgruppen kan se har direktoratet fulgt anbefalingene fra de faglige rådene. Arbeidsgruppen mener at partenes innspill og behov skal veie tungt ved utforming av en fremtidig tilbudsstruktur. Arbeidsgruppen mener direktoratet i sitt arbeid har gjort grundige vurderinger der verdsetting i arbeidslivet har vært ett av flere viktige kriterier. Med innføring av flere utdanningsprogram i tilbudsstrukturen vil en møte nye utfordringer. Eksempler på viktige områder som må ivaretas er elevenes rett til inntak til ett av tre valg og utfordringene knyttet til enkelte utdanningstilbud som ofte betegnes som voksenfag (eksempelvis flere av de små og verneverdige fagene).

Arbeidsgruppen mener i likhet med direktoratet at alle utdanningsprogram bør tilbys minimum ett sted i landet. Opprettelse av utdanningsprogram som vil ha et for lavt elevgrunnlag til å kunne tilbys i alle fylker krever ordninger som sikrer opprettelse av skoletilbud.

Det må sikres en fleksibel dimensjonering av utdanningstilbudene som bygger på en helhetlig nasjonal behovsvurdering og partene i arbeidslivet må sikres avgjørende innflytelse i opprettelsen av tilbud.

Utdanningsdirektoratet foreslår å sette ned en egen gruppe for å se nærmere på opplæringscenter og regionale kompetansesenter. Arbeidsgruppen mener dette er en god løsning for å ivareta et godt tilbud til små (og verneverdige) fag, og legger til grunn at partene i arbeidslivet inviteres inn i dette arbeidet.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg til direktoratets anbefaling om utvidelse av antall utdanningsprogram.²

SRY slutter seg til at det nedsettes en arbeidsgruppe for å utrede etablering av opplæringscenter og regionale kompetansesenter og legger til grunn at relevante parter i arbeidslivet inviteres inn i dette arbeidet.

Innføring av valgfrie programfag Vg2

For å imøtekomme arbeidslivets behov for tidligere/ økt faglig spesialisering på Vg2 har direktoratet valgt to ulike virkemidler. Splitting av eksisterende Vg2 tilbud og/ eller innføring av valgfrie programfag. Bakgrunnen for forslag om økt faglig spesialisering på Vg2 handler i stor grad om å på en bedre måte imøtekomme arbeidslivets kompetansebehov ved at elevene får en mer relevant opplæring.

Arbeidsgruppen slutter seg til direktoratets forslag om at begge virkemidlene vil imøtekomme behovet for tidligere/ økt faglig spesialisering. Selv om begrunnelsen for å splitte opp Vg2 og valgfrie programfag ofte er like, mener arbeidsgruppen at i de tilfeller det er tilstrekkelig felleselementer til at Vg2-tilbudet kan beholdes, bør valgfrie programfag som virkemiddel vurderes som et tiltak for tidligere/ økt spesialisering. Dersom felleselementene er for få bør en splitting av gjeldende utdanningsprogram vurderes.

Arbeidsgruppen mener at innføring av valgfrie programfag Vg2 (og fordypning Vg3) er viktig verktøy for å ivareta arbeidslivets behov for fremtidige endringer. Verktøyene møter behov for fleksibilitet i tilpasning av strukturen i framtiden og prinsippet om at all utdanning skal gi relevant kompetanse.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg til direktoratets forslag med innføring av valgfrie programfag på Vg2.

Innføring av fordypningsområder Vg3

Yrkesfaglige utvalg og flere av de faglige rådene har foreslått innføring av fordypningsområder Vg3. Begrunnelse for innføring er at fordypningsområder gir økt læringsutbytte og spisskompetanse i fagene og at fag kan slås sammen der det er en overvekt av overlappende faginnhold. Videre vil fordypning imøtekomme bedriftenes ønsker om ytterligere fordypning på Vg3, særlig i lærefag som i dag er store og sammensatte. Selv om direktoratet hevder at det innenfor dagens læreplaner er mulighet for å tilrettelegge for spesialisering, ser det ut til at dette ikke er tydelig nok kommunisert gjennom gjeldende regelverk. Arbeidsgruppen mener direktoratets kriterier og retningslinjer for innføring av fordypningsområder er gode og anbefaler innføring av fordypningsområder på Vg3. Partene i arbeidslivet må ha avgjørende innflytelse på innføring av fordypning og begrunne behovet for fordypninger og foreslå hvilke og hvor mange fordypninger det bør være i det enkelte lærefaget.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg til direktoratets forslag med innføring av valgfrie fordypningsområder på Vg3.

² Utdanningsforbundet kan ikke slutte seg til forslag om nye utdanningsprogram og studieforbereende og yrkesfaglige tilbud i studieforbereende utdanningsprogram i saksdokumentet.

Studieforberedende tilbud i yrkesfaglige utdanningsprogram og yrkesfaglige tilbud i studieforberedende utdanningsprogram

Utdanningsdirektoratet foreslår flere endringer som vil gi flere studieforberedende tilbud i yrkesfaglige utdanningsprogram og flere yrkesfaglige tilbud i studieforberedende utdanningsprogram. Felles for forslagene er at de ønsker at tilbudene skal være nasjonale, at elevene skal opparbeide seg bransjekunnskap, arbeidspraksis og studiekompetanse. Endringsforslaget har sin bakgrunn i forslag fra to faglige råd og ett yrkesfaglig utvalg:

1. Faglig råd for service og samferdsel og yrkesfaglig utvalg for reiseliv, matproduksjon og primærnæringen foreslår å legge ned Vg2 og Vg3 reiseliv og heller opprette et studieforberedende tilbud om reiseliv og språk. For det faglige rådet er det viktig at et nytt utdanningsprogram ivaretar praksis i arbeidslivet, språk og felles programfag i reiseliv. Rådet er åpen for flere løsninger for hvordan et tilbud om reiseliv kan løses.
2. Yrkesfaglig utvalg for kontor, handel og service har anbefalt å legge ned kontor- og administrasjonsfaget. Utvalget peker på muligheten for om kompetansen kan ivaretas på studieforberedende.
3. Faglig råd for elektrofag vil utrede muligheten for forsøk med to nye Vg3 skolefag i utdanningsprogrammet der elevene skal oppnå studiekompetanse med fordypning i matematikk og fysikk. Dette er Vg3 robotikk og Vg3 datateknologi. Målgruppen er teoristerke elever som ønsker seg til relevant høyere utdanning. Rådet mener elevene vil ha bedre nytte av felles programfag fra elektrofag, enn fra studieforberedende utdanningsprogram.

Videregående opplæring er i dag delt i to hovedløp, yrkesfaglig kompetanse eller studieforberedende kompetanse. I begge løp finnes det tilbud som avviker fra ovennevnte hovedløp.

Spørsmålet er hvorvidt det er ønskelig å løse opp de to hovedløpene og åpne for flere «hybrid tilbud» (tilbud som kombinerer studieforberedende og yrkesfaglig kompetanse – Fagspesifikk studiekompetanse).

Noen av de faglige rådene har gjennom sine utviklingsredegjørelser dokumentert behov for flere hybridmodeller. Begrunnelsen for dette er at deler av arbeidslivet faktisk har behov for en hybrid kompetanse. I tillegg er det viktig å legge til rette for gode strukturer mot tertiærutdanninger.

Et viktig element for elever som kombinerer studieforberedende og yrkesfaglig kompetanse er praksis innen fagfeltet. For profesjonsutdanningene i høyere utdanning er praksis obligatorisk. Myndighetene kan i dag ikke pålegge praksisutplassering i virksomheter hverken på yrkesfag eller studieforberedende på videregående nivå. Arbeidsgruppen mener det må vurderes endringer i gjeldende regelverk slik at elever som kombinerer studieforberedende og yrkesfaglig kompetanse får relevant praksis i arbeidslivet.

Direktoratets oppdrag knyttet til tilbudsstrukturen er begrenset til videregående opplæring. Arbeidsgruppen mener likevel at tilbudsstrukturen i videregående opplæring må sees i sammenheng med tertiærutdanningene og at det legges til rette for et arbeid for å sikre gode strukturer for fagarbeidere som ønsker videreutdanning.

Arbeidsgruppen mener en ny tilbudsstruktur skal gjenspeile arbeidslivets behov for kompetanse og mener at direktoratet har ivaretatt partenes innspill til «hybridkompetanse» i sitt forslag til ny tilbudsstruktur.

Arbeidsgruppen har i sitt arbeid drøftet flere problemstillinger knyttet til fremtidig tilbudsstruktur i studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogram. Noen av problemstillingene er oppsummert i vedlegg 1 i dette notatet.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg direktoratets forslag til tilbudsstruktur og at det etableres studieforberevende tilbud i yrkesfaglige utdanningsprogram og yrkesfaglige tilbud i studieforberevende utdanningsprogram. SRY mener at det må vurderes endringer i gjeldende regelverk slik at elever som kombinerer studieforberevende og yrkesfaglig kompetanse får relevant praksis i arbeidslivet³.

SRY mener at tilbudsstrukturen i videregående opplæring må sees i sammenheng med tertiærutdanningene og det må legges til rette for et arbeid for å sikre gode strukturer for fagarbeidere som ønsker å gå videre til høyere utdanning.

SRY slutter seg til arbeidsgruppens anbefaling om å anbefale en utredning om utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser - studiespesialisering, yrkeskompetanse og overganger (se vedlegg 1)

Kompetanseutvikling for lærere, instruktører og prøvenemndsmedlemmer

En innføring av flere utdanningsprogram i yrkesfaglige utdanningsprogram samt flere Vg2 tilbud med valgfrie programfag vil kreve skoloring av lærere. I den praktiske opplæringshverdagen er det viktig at instruktører og prøvenemndsmedlemmer også tilbys kompetanseutvikling. Arbeidsgruppen legger til grunn at utdanningsmyndighetene setter av nødvendige økonomiske midler slik at lærere instruktører og prøvenemndsmedlemmer settes i stand til å undervise i mer spesialiserte utdanningsprogram og programområder. Arbeidsgruppen anbefaler at det avsettes midler og at dette arbeidet sees i sammenheng med Yrkesfaglærerløftet.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg til anbefalingen om at det må settes av nødvendige økonomiske midler til kompetanseutvikling. Arbeidet sees i sammenheng med Yrkesfaglærerløftet.

Landslinjer, landsdekkende tilbud og kompetansesenter/ opplæringscenter

Arbeidsgruppen mener at innspillene fra faglige råd viser at det er et reelt behov for å se nærmere på landslinjer, landsdekkende tilbud og kompetansesenter/ opplæringscenter som et ledd i å styrke opplæringen for små, verneverdige og/eller spesialiserte tilbud. Arbeidet må gjøres i tett samarbeid med partene i arbeidslivet og bør således utredes videre i tråd med direktoratets forslag til mandat for arbeidet.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY slutter seg til direktoratets anbefaling om å utrede ordningen med landslinjer og landsdekkende tilbud. SRY forutsetter at arbeidsgruppa utvides med representanter fra arbeidslivet.

Innspill fra de faglige rådene

Arbeidsgruppen har avholdt møte med representanter fra de faglige rådene. Direktoratets utkast til ny tilbudsstruktur er ikke behandlet i rådene men tilbakemeldingen er at direktoratet har levert en omfattende og god rapport. Rapportens del 2 legger prinsipielle føringer for anbefalingene i de ulike utdanningsprogrammene og representantene fra rådene mener direktoratet i sin anbefaling i stor grad har fulgt opp rådernes forslag.

Selv om de faglige rådene mener at rådernes forslag er fulgt opp når det gjelder prinsipielle føringer, har direktoratet innenfor noen av utdanningsprogrammene foreslått endringer som ikke er i tråd med rådernes anbefalinger. Arbeidsgruppen og de faglige rådene er derfor glad for at departementet vil

³ Utdanningsforbundet kan ikke slutte seg til forslag om nye utdanningsprogram og studieforberevende og yrkesfaglige tilbud i studieforberevende utdanningsprogram i saksdokumentet.

invitere de faglige rådene til møter etter at direktoratet har levert sin innstilling der de faglige rådene kan presentere skriftlige innspill til sine respektive utdanningsprogram.

Arbeidsgruppen anbefaler at:

SRY har i sitt arbeid med utkast til ny tilbudsstruktur fått tilbakemeldinger på at direktoratet innenfor noen av utdanningsprogrammene har foreslått endringer som ikke er i tråd med de faglige rådenes anbefalinger.

SRY er positive til at departementet vil invitere de faglige rådene til møter etter at direktoratet har levert sin innstilling og ber om at rådenes innspill vurderes nøye før endelig forslag til ny tilbudsstruktur sendes på høring.

Vedlegg 1

Arbeidsgruppe SRY – Tilbudsstrukturen

Utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser - studiespesialisering, yrkeskompetanse og overganger

Arbeidsgruppen har drøftet utfordringer knyttet til prinsippet om fleksibilitet i utdanningsprogrammene med fokus på sluttkompetanser og overganger mellom studieforbereende og yrkesfaglige løp, og omvendt.

Videregående opplæring bygger sin struktur og innretning på to hovedveier: en studieforbereende og en yrkesfaglig. Siden prinsippet om en tydelig todeling ble behandlet av Stortinget i forbindelse med Stortingsmelding 20 " På rett vei", har studieforbereende utdanningsprogram fått økt innslag av fagområder og disipliner med praktisk ferdighetstrening. (Utdanningsprogrammene musikk, dans og drama, medier og kommunikasjon, idrettsfag og kunst, design og arkitektur).

På yrkesfaglig side finner vi skoleløp med studiekompetanse og yrkeskompetanse. Skillet mellom de tradisjonelt "teoretiske og praktiske fagene" innen yrkesfaglig og studieforbereende utdanningsprogram er blitt mer utydelige. I flere av de faglige rådernes utviklingsredegjørelser og yrkesutvalgenes rapporter tenkes det nytt om hva den yrkesfaglige kompetansen bør bestå av.

- Arbeidslivet legger mer vekt på kompetansen som ligger i den generelle delen av læreplanen og i fellesfagene, men gjerne koblet til bransje/sector/lærefag. Det ønskes også dobbel kompetanse (studieforberehet og fagkompetanse) og flere fagbrev (tverrfaglig kompetanse).
- Individet har forventninger om livslang læring og studietilbøyeligheten har økt i befolkningen. Overganger mellom utdanninger blir viktigere.

Arbeidsgruppen mener det bør utredes videre hvilke følger disse trendene bør få for tilbudsstrukturen i et litt lengre perspektiv. Det er viktig at tilbudsstrukturen bygger opp om samfunnets arbeidskraftsbehov. Samtidig er det mange dilemmaer som må adresseres. Hvilke utfordringer skal overgangene svare på? På hvilke vilkår kan overganger skje? Er skillet mellom det yrkesfaglige og studieforbereende i ferd med å viskes ut med hensyn til innhold? Hvordan sikre oversikt og tydelighet både for elever/lærlinger, fylkeskommuner/skoleeiere og arbeidsliv?

Arbeidsgruppen foreslår for SRY å anbefale en utredning.

Vår saksbehandler: Karl Gunnar Kristiansen
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 21.10.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-diskusjonssak	FAFO's rapport om partssamarbeidet
Dokument	
Innstilling	Informasjonen tas til orientering.
Vedlegg	Notat- Diskusjon og mulige veivalg

1. Bakgrunn for saken

FAFO har på oppdrag fra LO utarbeidet en rapport om partssamarbeidet i fagopplæringen, det vil si samarbeidet mellom organisasjonene i arbeidslivet og utdanningsmyndighetene.

Rapporten er i stor grad basert på tidligere forskning, supplert med kvalitative intervjuer med representanter for arbeidsgiver- og arbeidstakersiden samt representanter for utdanningsmyndighetene på nasjonalt nivå. Rapporter, utredninger, møteinnkallinger og referater har vært en viktig datakilde i tillegg til intervjuene.

FAFO vil presentere rapporten på SRY møtet 2.11.2016. Sekretariatet gjør oppmerksom på at rapporten og vedlagt notat ikke er offentlig. Rapporten vil bli publisert 24. november 2016.

For at SRYs medlemmer kan forberede seg til saken vedlegges notatet- Diskusjon og mulige veivalg.

Spørsmål til diskusjon

- Er SRY-medlemmene enige i situasjonsbeskrivelsen og analysen i det vedlagte notatet?
- Er det behov for å styrke arbeidslivets innflytelse i fag- og yrkesopplæringen på sentralt nivå?
- I så fall: Hvordan kan dette gjøres?

Forslag til vedtak

Informasjonen tas til orientering.

4. Diskusjon og mulige veivalg

Innledningsvis i notatet skisserte vi ulike nasjonale modeller for yrkesrettet opplæring med utgangspunkt i den internasjonale forskningslitteraturen. Arbeidslivets rolle i styringen av fag- og yrkesopplæringen er en av dimensjonene som ofte benyttes for å skille mellom ulike modeller. Som tidligere nevnt, blir Sverige ofte karakterisert som et statsstyrt regime, der yrkesutdanningen i hovedsak er skolebasert, og partene i arbeidslivet er lite involvert i styringen av yrkesutdanningen. De siste årene har man gjort flere forsøk på å styrke lærlingbasert utdanning i Sverige, blant annet for å bedre gjennomføringen og lette overgangen fra skole til arbeidsliv. Å etablere en lærlingordning har vist seg å være vanskelig, blant annet fordi Sverige mangler de institusjonelle forutsetningene som er til stede i land som Tyskland og Østerrike, med regulerte yrker og yrkeskvalifikasjoner, og med et etablert trepartssamarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå (*SOU 2015:97. Välja yrke.*). Danmark på sin side blir gjerne beskrevet som et eksempel på en klassisk fagopplæringsmodell, der lærlingordningen står sterkt og partene i arbeidslivet har sterk innflytelse på styringen av yrkesutdanningen. Noen forskere har beskrevet Norge som en statsstyrt modell på linje med Sverige, mens andre har beskrevet den norske modellen som en blanding av en statsstyrt modell og en fagopplæringsmodell. Hvor på skalaen den norske fagopplæringsmodellen skal plasseres avhenger i stor grad av hvilken rolle partene i arbeidslivet reelt sett spiller i styringen av fag- og yrkesopplæringen.

Partenes innflytelse i styringen av fagopplæringen i Norge har endret seg over tid. Et viktig grunnlag for trepartssamarbeidet i fag- og yrkesopplæringen ble lagt med Lov om fagopplæring fra 1981. På 1980-tallet hadde institusjonene i fagopplæringen stor grad av autonomi overfor de skolefaglige utdanningsmyndighetene. Samtidig hadde fagopplæringen et begrenset nedslagsfelt i arbeidslivet. Med innføringen av Reform 94 ble lærlingordningen integrert i videregående opplæring, og 2+2-modellen ble innført som standardmodell i yrkesfagene, også på områder uten tidligere tradisjoner for fagopplæring. Det kan argumenteres for at reformen på mange måter bidro til å styrke og utvide fagopplæringen som opplæringsform. Samtidig er det grunnlag for å si at reformen førte til en svekkelse av arbeidslivets innflytelse i fag- og yrkesopplæringen, mens statens relative innflytelse ble styrket. I årene etter Reform 94 har arbeidslivets formelle innflytelse blitt ytterligere svekket. Lov om fagopplæring i arbeidslivet er senere avvirket og fagopplæringen er lagt inn under et samlet lovverk for videregående opplæring. De partssammensatte organene i fagopplæringen har fått en rådgivende rolle, og sekretariatsfunksjonene er flyttet inn i forvaltningen.

I kapittel to viste vi til flere forskere som har advart mot en utvikling som fører til at partene i arbeidslivet trekker seg ut av partssamarbeidet og i stadig større grad oppfatter forvaltningen av fag- og yrkesopplæringen som en statlig oppgave. Samtidig understrekes behovet for mer grundige empiriske undersøkelser som kan gi mer kunnskap om partenes faktiske rolle i styringen av fag- og yrkesopplæringen på nasjonalt og regionalt nivå.

I dette notatet formidles resultater fra en undersøkelse som ble gjennomført på forsommeren i 2016, med begrensede tids- og kostnadsrammer. Datamaterialet er begrenset, men støtter likevel opp under en analyse som sier at arbeidslivets innflytelse på fag- og yrkesopplæringen er blitt svekket over tid, og at Norge dermed har beveget seg i retning av en

mer statsstyrt modell. Aktørene i fag- og yrkesopplæringen står i dag overfor viktige veivalg, der man har mulighet til å forsterke utviklingen mot et statsstyrt regime eller forsøke å reversere den ved å styrke arbeidslivets innflytelse.

4.1 Spenninger i den norske modellen

Fag- og yrkesopplæringen skal ivareta flere ulike og til dels motstridende hensyn. Valg av styringssystem avhenger av hvordan disse hensynene balanseres mot hverandre.

På den ene siden skal fagopplæringen sikre at ungdom får en kompetanse som gir grunnlag for varig deltakelse i samfunns- og arbeidslivet. Opplæringen i det enkelte fag må tilpasses rammene i det videregående utdanningssystemet som helhet når det gjelder inntaksgrunnlag, opplæringsmodell og nivå på sluttkompetansen. Fagopplæringen skal også ivareta ungdom som ikke vet hva de vil bli, samt gi muligheter for overgang til andre program og fag for ungdom som gjør omvalg underveis i opplæringen. Videre ønsker man å utforme en tilbudsstruktur som gjør det mulig å gi et likeverdig tilbud over hele landet. Fagopplæringen skal også ivareta generelle utdanningspolitiske mål om gjennomføring av videregående opplæring og mulighet for overgang til påbygg og høyere utdanning. Det kan tilsi en viss bredde i den kompetansen alle yrkesfagelever skal få, uavhengig av behovene i det enkelte fag eller fagområde. Vektleggingen av slike hensyn peker i retning av klar statlig styring med fag- og yrkesopplæringen. Partene må ha en viss innflytelse på fagopplæringen for å sikre at fagopplæringen og fagene er relevante for arbeidslivets behov, men utdanningsmyndighetene må avveie innspillene fra arbeidslivet mot andre hensyn når det treffes beslutninger om fagopplæringen.

På den annen side skal fag- og yrkesopplæringen ivareta arbeidslivets behov for kompetanse som kan gi grunnlag for høy produktivitet og kvalitet. Fagene er ikke bare en utdanning, de gir adgang til definerte yrker i arbeidslivet. De gir grunnlag for sosialisering og identitetsdannelse gjennom deltakelse i praksisfellesskap. De kvalifiserer til fagarbeiderstatus, med tariffestede rettigheter. Lærlingordningen er en del av utdanningssystemet, men er samtidig en opplæring som tar i bruk arbeidsplassen som læringsarena, og der det utvikles kompetanse for arbeidslivet. Det innebærer at fagene ikke bare kan ligge under utdanningssystemets domene. Bedriftene kan i prinsippet velge å gi opplæring hver for seg som er spesifikt innrettet mot virksomhetens behov. Når de velger å støtte opp under fagopplæringen, innebærer det at bedriftene bidrar til utviklingen av et felles gode i form av en kompetanse som har verdi også i andre virksomheter i samme bransje. Men dermed må arbeidsgiverne gjennom sine organisasjoner også ha innflytelse på opplæringen, og arbeidstakerne må ha mulighet til å ivareta sine interesser knyttet til kompetanse, lønn og stillingskategorier. Vektleggingen av slike hensyn peker i retning av en fagopplæringsmodell, der partene i arbeidslivet bør ha vesentlig innflytelse på utviklingen av fag- og yrkesopplæringen og det enkelte lærefag. Slik innflytelse er en forutsetning for at partene skal ta det nødvendige eierskapet til utviklingen av fag og fagopplæring. Det igjen bidrar til å sikre at kvalifikasjonene som utvikles blir relevante for bedriftene i takt med endrede kompetansebehov i arbeidslivet.

Ettersom Norge har trekk fra både det statsstyrte og fagopplæringsbaserte yrkesutdanningssystemet, vil vår modell for partssamarbeid kunne trekkes i begge retninger. Lærefagene er kjernen i den norske fagopplæringen. Det krever at partene har/tar et eierskap

til opplæringen. På den annen side er fagopplæringen i høy grad integrert i det formelle utdanningssystemet, som også ivaretar hensyn som partene ikke uten videre kan forventes å ta ansvar for. En sterk rolle for partene støtter opp under lærefagene, lærlingordningen og arbeidslivets behov, mens en sterk rolle for staten støtter opp under en helhetlig utvikling i skole- og utdanningssystemet. At Norge har en «kombinasjons»-modell som skal ivareta ulike hensyn skaper en intern spenning i systemet som partene må forholde seg til.

4.2 SRY fungerer ikke etter intensjonen

Et klart funn fra undersøkelsen er at Samarbeidsrådet for yrkesopplæring ikke fungerer som en arena for strategisk utvikling av fag- og yrkesopplæringen. Det er bred enighet blant informantene om at SRY befatter seg for lite med prinsipielle, langsiktige spørsmål og for mye med detaljer i forvaltningen av fagopplæringen og enkelte fag. Dette er et synspunkt som kommer klart til uttrykk både fra arbeidslivssiden og fra myndighetssiden. Enkelte informanter mener at det de siste månedene har vært en positiv utvikling i hvilken type saker SRY diskuterer. Sakslistene til SRY-møtene kan også tyde på at SRY det siste året har behandlet saker av mer prinsipiell karakter. Likevel opplever de fleste informantene at det er behov for endringer utover dette for at SRY skal kunne være et prinsipielt og overordnet organ som er egnet til å stake ut en langsiktig kurs for fag- og yrkesopplæringen.

Om man ønsker at SRY i større grad skal spille en strategisk rolle, er det flere tiltak som kan bidra til det. Dels handler dette om representasjon, dels om ledelsen av SRY, dels om forholdet til Kunnskapsdepartementet og dels om sekretariatets rolle og plassering.

Representasjon

Om SRY skal fungere som et overordnet strategisk organ, må medlemmene som møter ha myndighet til å treffe beslutninger på vegne av egen organisasjon. Det innebærer at organisasjonene og myndighetene må være villige til å møte med ledere på høyt nivå i organisasjonen. Dersom dette skal være realistisk, må trolig antall SRY-møter reduseres til 2-3 møter i året. Det man eventuelt vil miste ved å løfte representasjonen til toppledernivå er bransjekunnskapen og den nære kjennskapen til fagopplæringen som flere av representantene i SRY har i dag. En slik forskyvning vil nødvendigvis få konsekvenser for oppgavefordelingen mellom SRY og de faglige rådene, noe som innebærer at representasjonen i de faglige rådene trolig også må løftes. Det kan forsterke behovet for å etablere fagutvalg for enkeltfag eller grupper av fag under de faglige rådene.

Ledelsen av SRY

Praksis i SRY har vært at leder- og nestledervervene går på omgang mellom LO og NHO, slik at leder og nestleder bytter verv midtveis i den fireårige oppnevningsperioden. En slik praksis kan synes hensiktsmessig på bakgrunn av at LO og NHO organiserer den delen av arbeidslivet som tar inn flest lærlinger og rekrutterer flest fagarbeidere. Ulempen ved denne modellen er at den kan bidra til å sementere motsetninger innad i SRY og svekke de øvrige organisasjonenes eierskap til sakene og opplevelse av innflytelse i beslutningsprosessen. Kritikere av den etablerte modellen gir også uttrykk for at denne ledelsesmodellen kan være

til hinder for dynamikk og utvikling i arbeidet. Enkelte informanter viser til Danmark, der Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU) har en nøytral leder som utpekes av utdanningsministeren. De to nestlederne i REU utpekes av Dansk LO og Dansk Arbejdsgiverforening (DA). Dersom man ønsker å gjennomføre endringer i hvordan SRY ledes, kan det være aktuelt å hente inn mer informasjon om erfaringene med den danske modellen.

Forholdet til Kunnskapsdepartementet

Flere av informantene stiller spørsmål ved hvilken betydning SRY har for statsråden og politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet. Det vises til at SRY skal være et rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet. I praksis har SRY utviklet seg mer til å bli et råd for Utdanningsdirektoratet. Dette må igjen ses i sammenheng med representasjon, dagsordensetting og sekretariatets rolle. Dersom partene var villige til å løfte representasjonen til høyt nivå i egne organisasjoner, slik at man fikk et vedtaksdyktig organ, ville forutsetningene for et trepartssamarbeid som involverte politisk ledelse i departementet i større grad være til stede.

Flere informanter gir uttrykk for at SRY i større grad enn i dag bør ha innflytelse på utformingen av fag- og yrkesopplæringen. Å knytte SRY tettere til ledelsen for departementet gjennom representasjon og dagsorden (og eventuelt fysisk plassering av møter) vil kunne gjøre SRY til et viktigere forum for politisk diskusjon og beslutninger og gi SRY som organ større innflytelse. Dette vil avhenge av hvordan de ulike aktørene bruker de nye mulighetene. Plassering av sekretariatsfunksjonen er også et element i dette, som blir diskutert nedenfor.

Sekretariatets rolle og plassering

Man kan i utgangspunktet se for seg tre mulige plasseringer av SRYs sekretariat, enten i direktoratet, i departementet eller som et eget, frittstående organ. SRY ble etablert i 2004 og erstattet da det tidligere Rådet for fagopplæring i arbeidslivet, RFA. Sekretariatsfunksjonen ble lagt til det nyopprettede Utdanningsdirektoratet. RFA hadde i sin tid et eget frittstående sekretariat som etter hvert ble lagt inn i departementet. Spørsmålet er hvor aktuelle disse to typene av løsninger er i dag. Ifølge den såkalte Gjedrem-rapporten om organiseringen av de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren bør sekretariater for råd og utvalg ikke være egne virksomheter, og de bør heller ikke legges til departementet. Sekretariatsfunksjonen bør heller legges til «et større forvaltningsorgan i den enkelte sektor».¹ Utdanningsdirektoratet er da det mest naturlige stedet. I rapporten heter det videre at sekretariatsfunksjon for et rådgivende organ ikke er en sentral oppgave for et departement, og at det å knytte sekretariatsfunksjonen til den det blir gitt råd til, kan skape utfordringer for legitimitet og uavhengighet. Hensynet til uavhengigheten var også en del av argumentasjonen for at sekretariatet for SRY i sin tid ble lagt til Utdanningsdirektoratet, og ikke til departementet. Et annet argument var at å legge sekretariatet inn i direktoratet ville gi tilgang til ressursene som ligger i fagavdelingene.

Direktoratets dobbeltrolle som sekretariat for SRY og som forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet oppleves som utfordrende av informantene i undersøkelsen. Undersøkelsen viser at det er behov for en ny diskusjon om sekretariatets rolle og plassering.

¹ Kunnskapssektoren sett utenfra. Gjennomgang av de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren. Rapport til Kunnskapsdepartementet 6. januar 2016.

Dersom sekretariatsfunksjonen fremdeles skal ligge i Utdanningsdirektoratet, vil det trolig være behov for å synliggjøre og rendyrke sekretariatsrollen innad i direktoratet. Dette kan eksempelvis gjøres ved å legge sekretariatsfunksjonen til en egen avdeling eller seksjon. Et aktuelt spørsmål i den sammenheng er om sekretariatet også bør bestå av personer med relevant arbeidslivskompetanse. Ifølge enkelte informanter er det en utfordring at Utdanningsdirektoratet i stadig større grad rekrutterer akademikere med begrenset kjennskap til fag- og yrkesopplæringen.

4.3 Store forskjeller mellom de faglige rådene

Mens tilbakemeldingene er forholdsvis entydige når det gjelder SRY, er erfaringene fra partssamarbeidet i de faglige rådene langt mer varierende. Noen av de faglige rådene framstår som reaktive, mens andre spiller en mer aktiv rolle når det gjelder å ta initiativ og sette dagsorden. Arbeidslivets opplevde innflytelse varierer mellom de ulike faglige rådene, og det er også forskjeller i synspunkter innad i rådene. Forskjellen mellom de faglige rådene gjenspeiler i noen grad forskjellene mellom de delene av arbeidslivet der fagopplæringen og lærlingordningen tradisjonelt har stått sterkt og de delene av arbeidslivet som har mindre erfaring med fagopplæring.

De faglige rådene for restaurant- og matfag, bygg- og anleggsteknikk, teknikk og industriell produksjon samt elektro deltar i 2015-2016 i et pilotprosjekt der formålet er å involvere de faglige rådene mer i utformingen av nye læreplaner. Enkelte informanter gir uttrykk for at erfaringene fra pilotprosjekter så langt er positive. Pilotprosjektet vil kunne gi et viktig grunnlag for en gjennomgang av arbeidet i de faglige rådene og samarbeidet mellom utdanningsmyndighetene og partene i arbeidslivet på dette nivået.

I enkelte faglige råd oppleves bredden i rådet, med ansvar for et stort antall lærefag, som en utfordring. Bredden går nødvendigvis på bekostning av nærheten og kjennskapen til det enkelte fag. Dette er bakgrunnen for at det er etablert egne fagutvalg under enkelte av rådene.

Sekretariatets dobbeltrolle er et sentralt tema også når det gjelder partssamarbeidet i de faglige rådene. Informanter fra myndighetssiden gir uttrykk for at direktoratet er blitt mindre restriktive til læreplanendringer de siste årene. Noen informanter fra arbeidslivet opplever på sin side at det fremdeles er stor motstand i direktoratet mot å endre læreplanene. Fra arbeidslivets side oppleves det som provoserende når direktoratet legger seg opp i endringer i læreplanene som de faglige rådene ønsker å gjennomføre av hensyn til kompetansebehovene i arbeidslivet.

Det pågår for tiden et utredningsarbeid om mandat og sammensetning i de faglige rådene. Hva slags kompetanse medlemmer av faglig råd bør ha er et sentralt tema i den forbindelse. I hvilken grad skal man legge vekt på fagkunnskap og nærheten til det enkelte fag? I hvilken grad bør medlemmene av faglige råd være utdanningspolitisk ansvarlige i sine organisasjoner? Disse spørsmålene må ses i sammenheng med strukturen i partssamarbeidet for øvrig. Dersom representasjonen i SRY blir løftet til et høyere ledernivå i organisasjonene, vil det øke behovet for faglige råd som kan ivareta brede interesser på tvers av enkeltfag og bransjer. Dette må også gjenspeile seg i representasjonen. Økt bredde vil nødvendigvis gå på bekostning av direkte fagkunnskap og vil trolig øke behovet for egne fagutvalg under de faglige rådene.

Vår saksbehandler: Aina Helen Bredesen
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 18.10.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- diskusjonssak	Nyoppnevning av faglige råd og SRY
Dokument	
Innstilling	SRY tar saken til orientering. Innspillene fra diskusjonen drøftes videre i SRYs arbeidsgruppe for nyoppnevning av faglige råd og SRY.
Vedlegg	Diskusjonsnotat fra SRYs arbeidsgruppe ettersendes

1. Bakgrunn for saken

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) besluttet i møte 3.12.2015 å nedsette en arbeidsgruppe som skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til oppnevningen av de faglige rådene. Arbeidsgruppen bestod opprinnelig av Benedikte Sterner (LO), Anne Eggen Lervik (Virke), Carl Rønneberg (NHO). Etter SRY-møte 1.6.16, ble gruppens sammensetning utvidet med følgende representanter: Astrid Sund (Utdanningsforbundet), Kari Hoff Okstad (spekter), Jorunn Leegaard (KS) og Bente Søgaard (YS). Gruppen fikk også et utvidet mandat, som inkluderte å vurdere mandatet for de faglige rådene i tillegg til mandatet for SRY.

Arbeidsgruppen skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til nyoppnevningen og fremme disse for SRY. Arbeidsgruppen la frem saken i SRY-møtet 1.6.2016, der SRY fattet følgende vedtak:

1. Arbeidsgruppen får i mandat å se på mandatet til SRY slik at det henger logisk sammen med forslaget til de faglige rådenes framtidige mandat, oppgaver og sammensetning.
2. Arbeidsgruppen utvides til å inkludere representanter fra KS, YS, Spekter og Utdanningsforbundet.
3. Arbeidsgruppen legger frem førsteutkast om forslag til mandat, sammensetting og retningslinjer for trepartssamarbeidet i forkant av fellesmøtet for SRY den 12.10.16, og endelig forslag 7.12.16.

Arbeidsgruppen avholder møte 27.11.2016 og vil ettersende et diskusjonsnotat til møtet.

Arbeidsgruppen planlegger videre å legge frem endelig forslag om nytt mandat for SRY og de faglige rådene i SRY-møtet i desember der dette skal vedtas.

2. Om endringsforslagene

Arbeidsgruppen ønsker å legge frem kortsiktige og langsiktige endringsforslag. Bakgrunnen for dette er at Utdanningsdirektoratets forslag om endringer i tilbudsstrukturen trolig vil få konsekvenser for SRY og de faglige rådenes sammensetting og arbeid.

De kortsiktige endringsforslagene omhandler utkast til nye mandat, som legges frem for SRY og de faglige rådene i fellesmøtet 12.10.2016. De langsiktige endringsforslagene er forslag

arbeidsgruppen må arbeide mer med, og som må utformes etter at ny tilbudsstruktur er implementert. Siden SRY og de faglige rådene går inn i en ny oppnevningsperiode fra og med høsten 2017, legger arbeidsgruppen frem endringsforslag som gruppen mener kan effektueres til nyoppnevningen. Av andre kortsiktede endringsforslag er forslag om mer strukturert bruk av ressursgrupper og økonomi for de faglige rådene.

De langsiktige endringsforslagene vil omhandle sammensetting/representasjon, en justering av retningslinjer (etter at nytt mandat er etablert), og hvordan rådene skal se sammenhenger på tvers, jf. deloppdrag 4 i oppdragsbrev 11-14 om endringer av tilbudsstrukturen der deloppdraget omhandler hvordan skape et varig system som ivaretar vedlikehold/oppdatering av endringer i tilbudsstrukturen i et mer kontinuerlig perspektiv.

3. Forslag til nytt mandat for SRY

Mandat for SRY

Norge ratifiserte ILO-konvensjonen av 23.06.1975 nr. 142 om yrkesrettledning og yrkesopplæring i 1976. Med dette fastslo Stortinget at partene i arbeidslivet skal ha avgjørende innflytelse på utformingen av fag- og yrkesopplæringen i Norge. Norge har også særlig forpliktelser knyttet til urfolks rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur. Dette er nedfelt i ILO-konvensjonen 169 om myndighetenes plikt til å treffe tiltak for å støtte dette arbeidet, spesielt for doudjifagene og reindriftsfaget.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) er oppnevnt av Kunnskapsdepartementet i henhold til § 12-1 i opplæringsloven og skal gi departementet råd. SRY skal ha et overordnet ansvar og strategisk perspektiv, som bygger på relevant arbeidslivskompetanse.

SRY skal:

- ta initiativ for å fremme fag- og yrkesopplæringen og tilgang på læreplasser.
- bidra til å utvikle fag- og yrkesopplæringen, inkludert karriereveiledning, slik at den ivaretar den enkeltes, virksomhetenes og samfunnets behov for kompetanse.
- bidra til samarbeid mellom aktuelle aktører for fag- og yrkesopplæringen nasjonalt, regionalt og lokalt samt mellom bransjer og sektorer.
- gi råd om fag- og yrkesopplæringens rolle i den samlede utdannings- og kompetansepolitikken.
- ta initiativ til forskning og innovasjon i fag- og yrkesopplæring.
- bidra til *selvfornyende prosesser*, herunder gi råd om antall faglige råd og rådenes arbeidsområde og sammensetning.
- ha en aktiv rolle i det internasjonale samarbeidet for å utvikle fag- og yrkesopplæringen.

Sammensetting

SRY skal ha 14 medlemmer og være sammensatt av personlig oppnevnte representanter fra arbeidstakerorganisasjonene (herunder lærerorganisasjoner), arbeidsgiverorganisasjonene, nasjonale og regionale utdanningsmyndigheter og elever/lærlinger. Hvert medlem er oppnevnt for fire år av gangen og skal ha en personlig vararepresentant. Arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentantene skal til sammen utgjøre flertallet i organet. Samarbeidsrådet konstituerer seg selv.

Forholdet mellom de faglige rådene og SRY

De faglige rådene har ansvar for å gi råd til SRY innenfor sine respektive utdanningsprogram, jf. mandatet for de faglige rådene. Det skal være en arena for dialog mellom SRY og de faglige rådene.

Delegering av oppgaver og etablering av ressursgrupper

SRY kan etablere egne ressursgrupper, og foreslå for Kunnskapsdepartementet og/eller Utdanningsdirektoratet at det opprettes ressursgrupper eller utvalg.

Sekretariat

Utdanningsdirektoratet skal i samarbeid med ledelsen i SRY forberede saker til rådet, og ha ansvar for de praktiske oppgavene i forbindelse med SRYs arbeid.

4. Forslag til nytt mandat for faglige råd

Mandat for faglige råd

Norge ratifiserte ILO-konvensjonen av 23.06.1975 nr. 142 om yrkesrettledning og yrkesopplæring i 1976. Med dette fastslo Stortinget at partene i arbeidslivet skal ha avgjørende innflytelse på utformingen av fag- og yrkesopplæringen i Norge. Norge har også særlig forpliktelser knyttet til urfolks rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur. Dette er nedfelt i ILO-konvensjonen 169 om myndighetenes plikt til å treffe tiltak for å støtte dette arbeidet, spesielt for doudjifagene og reindriftsfaget.

Opplæringslovens § 12-2 fastslår opprettelse av faglige råd:

Departementet nemner opp faglege råd for fag- og yrkesopplæringa. Kvart fag eller fagområde som kan ha læretid i bedrift, skal vere knytt til eit fagleg råd. Departementet avgjer etter framlegg frå organet for samarbeid om fag- og yrkesopplæringa kva for faglege råd som skal skipast, storleiken på råda, kva for fagleg felt det enkelte rådet skal dekkje og reglement for oppgåvene til råda.

De faglige rådene er rådgivende organ og representerer ressurser innen det enkelte utdanningsprogram. Partene i arbeidslivet skal gjennom de faglige rådene ha innflytelse på hele opplæringen i faget. Gjennom selvstendig initiativ og oppgaver skal rådene arbeide for å utvikle kvaliteten i fagene og se trender og utviklingstrekk som dekker arbeidslivets, den enkeltes og samfunnets fremtidige behov for kompetanse.

De faglige rådene skal:

- ivareta den faglige helheten innen eget utdanningsprogram og se sammenhenger på tvers av bransjer/sector og strukturen i opplæringen.
- skal følge den faglige utviklingen innenfor rådets område og tilgrensende områder.
- ved behov ta initiativ til nyetablering, omlegging og nedleggelse av utdannelse.
- en gang i løpet av oppnevningssperioden utarbeide en utviklingsredegjørelse om ovennevnte. Arbeidet skal baseres på forskning, analyser og prognoser.
- vurdere tilgang og tiltak for å øke antall læreplasser.
- arbeide for en bedre kjønnsbalanse i utdanning og arbeidsliv

Oppnevning, sammensetning og organisering

De faglige rådene oppnevnes av Utdanningsdirektoratet etter delegert myndighet fra Kunnskapsdepartementet for inntil fire år av gangen. Medlemmene representerer egen organisasjon og kompetanseområdet som de respektive utdanningsprogram består av.

De faglige rådene skal være sammensatt av like mange representanter fra arbeidstaker og arbeidsgiversiden. Inntil en tredjedel av rådet kan bestå av pedagogisk personale og representanter fra utdanningsmyndighetene. Elevorganisasjonen har en representant i hvert av de faglige rådene.

Utdanningsdirektoratet kan oppnevne observatører tilknyttet det enkelte faglige råd.

De faglige rådene konstituerer seg selv og skal etablere et arbeidsutvalg.

I samarbeid med sekretariatet kan de faglige rådene ved behov trekke inn ytterligere spisskompetanse og opprette ressursgrupper.

Sekretariat og møtevirksomhet

Utdanningsdirektoratet er sekretariat for faglige råd som vil ha direkte tilgang til det faglige miljøet som håndterer flertallet av de sakene rådet skal behandle.

Hvert faglig råd har en sekretær i Utdanningsdirektoratet.

Sekretariatet kan i samarbeid med arbeidsutvalget anmode organisasjonene om å foreslå en ny representant i det faglige rådet dersom et medlem gjentagende ganger ikke deltar i rådets arbeid.

Utdanningsdirektoratet dekker reise- og oppholdsutgifter og møtekostnader for de faglige rådene og ressursgrupper.

Vår saksbehandler: Karl Gunnar Kristiansen
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 14.10.2016
Vår referanse: 2016/140
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-diskusjonssak	Fagbrev på jobb
Dokument	Til diskusjon
Innstilling	SRY ber om at ferdig høringsnotat legges frem for SRY før saken sendes på høring.

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har igangsatt et arbeid med å utarbeide høringsnotat om mulighet til å gå opp til fagbrev etter en kombinasjon av opplæring og praksis i en bedrift, uten å være lærling. Denne muligheten er blitt kalt Fagbrev på jobb og forslaget baserer seg på forsøk i 5 fylkeskommuner der forskjellige alternative opplæringsmodeller for ufaglærte ansatte i omsorgssektoren og barnehagesektoren ble prøvd ut.

Kunnskapsdepartementet er opptatt av at partene i arbeidslivet deltar i utformingen av høringsnotatet og ønsker at SRY deltar sammen med departementet i en arbeidsgruppe med to til tre representanter. Departementet hadde før møtet oversendt et notat med bakgrunnsinformasjon om forslaget og departementets vurdering av temaer som bør utredes (listen er ikke uttømmende).

På grunn av kort tidsfrist for arbeidet ble saken drøftet (i eget møte) med SRYs representanter som deltok på fellesmøte mellom SRY og faglige råd 12.10.2016.

Til stede fra SRY: Trude Tinnlund, Carl Rønneberg, Sture Berg Helgesen, Kristian Ilner, Einar Hanich (vara), Sylvia Lind, Siri Halsan (vara), John Arve Eide, Knut Øygaard, Anne Eggen Lervik (vara), Trond Bergene (vara), Benedikte Sterner (vara).

SRYs representanter mener det er viktig at partene i arbeidslivet deltar i utformingen av høringsnotatet og mener at SRY bør delta med arbeidstager og arbeidsgiverrepresentant. I tillegg bør en representant fra KS delta i arbeidet da organisasjonen har erfaring fra utprøving av fagbrev på jobb.

Videre prosess

Kunnskapsdepartementet vil orientere om saken og arbeidet med høringsnotatet på SRY møte 2. november 2016. Videre tar departementet sikte på å presentere høringsnotatet på SRY møtet 2. desember. Departementet tar sikte på å sende saken på høring desember 2016/januar 2017.

Tre representanter fra SRY fra LO, NHO og KS ble valgt til å delta i departementets arbeidsgruppe 12.10.2016. Kristine Hansen(LO), Kristian Ilner (NHO), Eli Sogn Iversen (KS)

Forslag til vedtak

SRY ber om at ferdig høringsnotat legges frem for SRY før saken sendes på høring.

Notat

Fra: KD

Dato: 11.10.2016

Til: SRY

Fagbrev på jobb – invitasjon til deltagelse i forberedende arbeid med høringsnotat

1. INNLEDNING

Kunnskapsdepartementet ønsker å sende på alminnelig høring et forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Forslag går ut på å etablere en mulighet til å gå opp til fagbrev etter en kombinasjon av opplæring og praksis i en bedrift, uten å være lærling. Denne muligheten er blitt kalt Fagbrev på jobb.

Forslaget ble fremmet i Meld. St. 16 (2015–2016) Fra utenforskap til ny sjanse. Departementet ønsker deltagelse fra partene i utarbeidelse av høringsforslaget, slik at alle relevante problemstillinger er tilstrekkelig belyst før forslag sendes på høring. Dette skal organiseres som en arbeidsgruppe i departementet, der SRY inviteres til å peke ut to deltakere. Arbeidsgruppen skal utarbeide et forslag som kan behandles i SRY-møtet 1. og 2. desember 2016.

2. BAKGRUNNEN FOR FORSLAGET

Regjeringen gikk i Meld. St. 16 (2015-2016) inn for å etablere en ordning med fagbrev på jobb som en alternativ vei til fag- og svennebrev, i samarbeid med partene i arbeidslivet. Forslaget baserer seg på forsøk i 5 fylkeskommuner der forskjellige alternative opplæringsmodeller for ufaglærte ansatte i omsorgssektoren og barnehagesektoren ble prøvd ut. Forsøkene er evaluert av Proba (<http://proba.no/app/uploads/sites/4/rapport-2015-08-evaluering-av-to-forsoksordninger.pdf>) og Vox har laget en oppsummering og tilrådning på grunnlag av forsøkene (http://www.vox.no/contentassets/96cf515e133743ba9a1b42092c2ef5ab/fagbrev_pa_jobb.pdf)

Bakgrunnen for forsøkene var blant annet beregninger fra SSB som viste at det vil bli stor mangel på helsefagarbeidere de nærmeste årene. Videre at både deler av helse- og

omsorgssektoren og barnehagesektoren er preget av mange ufaglærte ansatte, og særlig i deler av helse- og omsorgssektoren av ansatte i deltidsstillinger med små stillingsbrøker. Formålet med forsøkene var å utvikle opplæringstilbud som bidrar til at flere ufaglærte tar fagbrev. Målgruppen med ordningen er voksne som trenger en organisert opplæring og systematisk veiledning i arbeidssituasjonen for å kvalifisere seg til fagprøven. Men som er i arbeid og derfor vanskelig kan tegne lærekontrakt som gjør at de må gå ned i lønn. For å motivere voksne ufaglærte til å delta var det en forutsetning at de kunne beholde lønn under deltakelsen og at fylkeskommunen og arbeidsgiveren organiserte en systematisk opplæring og veiledning.

I forsøkene ble det for hver deltaker utarbeidet en individuell plan for opplæring, basert på læreplanene for det aktuelle lærefaget. Planen var utarbeidet på grunnlag av en realkompetansevurdering av deltakeren. I den individuelle planen ble ansvarsdelingen mellom partene var klargjort. Deltakerne fikk opplæring ved å benytte én eller en kombinasjon av flere av følgende metoder: fellessamlinger, oppfølging ved hjelp av internt utviklet arbeidsbok og oppgaveløsning via digitale mapper. Opplæringen ble tilpasset den enkelte med hensyn til innhold, nivå og tid, og ble gitt som gruppesamlinger med veiledning av faglærer. Parallelt med samlingene ble det gitt individuell veiledning av kollega eller instruktør på arbeidsplassen. Det ble også gjennomført veilederopplæring for instruktørene.

Departementet legger i stortingsmeldingen til grunn at det er "ingen av modellene som er prøvd ut i forsøkene som i sin helhet kan videreføres som en ordinær ordning. Dette har sammenheng med finansieringsordningene, prøveformene og den ulike graden av fritak fra bestemmelsene i opplæringsloven. Modellene har imidlertid prøvd ut elementer som kan settes sammen til en ny vei til fag- eller svenneprøven for voksne ufaglærte i arbeidslivet." Høringsutkastet skal utrede forslag om hvordan fagbrev på jobb kan være en mer fleksibel vei mot fag- og svennebrev uten at kravet til kompetanse hos de som avlegger prøven reduseres. Fag- svenneprøven skal være den avsluttende vurderingen av kandidatene og må ha gjennomgått tverrfaglig eksamen eller andre likeverdige vurderingsformer som prøver de læringsutbyttebeskrivelsene som inngår i vg1 og vg2 i skole.

3. GJELDENDE RETT

For å gå opp til fag- og svenneprøven må kandidaten ha fullført læretiden i faget som lærling, fullført opplæring i faget på skole i alternativt vg3 eller oppfylle vilkårene etter lovens § 3-5 om allsidig praksis i faget.

Elever og lærlinger har rett til opplæring etter læringsutbyttebeskrivelsene i læreplanene. Praksiskandidater har ingen rett til opplæring, og går opp til fagprøven som privatister på grunnlag av dokumentert praksis.

Lærlinger og elever skal som hovedregel ha bestått fagene som er fastsette i fag- og timefordelingen for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole for vedkommende yrkesfaglige utdanningsprogram før de kan gå opp til fag- eller svenneprøve. Hvis lærlingene eller elevene skal opp i et særløpsfag, eller har tegnet lærekontrakt som omfatter opplæring i programfag som er fastsatt i fag- og timefordelingen for skolen, skal de gå opp til en egen eksamen og bestå denne før de får gå opp til fag- eller svenneprøven. Det samme gjelder hvis de skal opp i et fag der det er fastsatt en egen eksamen i læretiden. Lærlinger og elever som har fulgt opplæringen, men ikke har bestått i inntil to av fellesfagene, kan likevel få framstille seg til

fag- eller svenneprøven. For å få utstedt fag- eller svennebrev må disse lærlingene eller elevene bestå fagene innen to år etter at prøven ble gjennomført.

Den som ikke har vært lærling eller elev kan gå opp til fagprøve etter opplæringsloven § 3-5. Vilkalet etter denne bestemmelsen er at kandidaten har allsidig praksis i faget som er 25 prosent lengre enn den fastsatte læretida. Fylkeskommunen, som på grunnlag av kandidatens dokumentasjon avgjør om praksisen kan godkjennes. Etter Utdanningsdirektoratets generelle retningslinjer skal ansettelse i 80% stilling regnes som heltid, mens mindre stillingsprosjenter omregnes til fulltid. Relevant videregående opplæring kan også godskrives. Praksiskandidater kan etter forskrift til opplæringsloven § 11-9 melde seg til, og få utstedt, fag- eller svennebrev uten å ha fullført eller bestått fellesfagene. Før de melder seg til fag- eller svenneprøve skal lærekandidater ha bestått en eksamen for praksiskandidater etter forskrift til opplæringsloven § 3-55 andre ledd. I tillegg må praksiskandidatene ha bestått eventuelle eksamener for særløpsfag eller særskilte lærefag.

4. DEPARTEMENTETS VURDERING AV TEMAER SOM BØR UTREDES

1. Bør ordningen avgrenses til lærefag der partene mener det behov for og hensiktsmessig å benytte ordningen?
2. Hvor lang allsidig praksis skal det stilles krav om?
3. Skal det stilles krav om allsidig praksis og et arbeidsforhold før kontrakt tegnes?
4. Hvordan skal praksis beregnes og eventuelt reduseres på grunnlag realkompetansevurdering, gjennomført opplæring og/eller bestått til tverrfaglig eksamen eller andre prøvemethoder?
5. Skal kandidatene måtte gå opp til tverrfaglig eksamen for praksiskandidater eller er det mulig å utvikle andre prøver eller prøveformer tilpasset kompetansen kandidaten allerede har fått godskrevet i realkompetansevurderingen?
6. Skal kandidatene, i likhet med praksiskandidatene, få fritak for fellesfagene?
7. Hvis det skal gis fritak fra fellesfagene, skal det stilles krav opplæring i grunnleggende ferdigheter relatert til arbeidssituasjonen?
8. Hvis det skal stilles krav om opplæring i grunnleggende ferdigheter, hva skal være grunnlaget for opplæringen og hvordan skal den vurderes?
9. Bør det utbetales tilskudd til bedriften, og hvordan skal dette i så fall fastsettes?

Vår saksbehandler: Karl Gunnar Kristiansen
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 21.10.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- orienteringssak	Forsikring av elever i Yrkesfaglig fordypning
Dokument	
Innstilling	Informasjonen tas til orientering.
Vedlegg	Saksfremlegg ettersendes

1. Bakgrunn for saken

SRY har tidligere bedt Kunnskapsdepartementet redegjøre for ansvarsforholdet for elever som i faget yrkesfaglig fordypning får opplæring i virksomheter.

Organisasjonene i SRY har mottatt bekymringsmeldinger knyttet til forsikring av elever som gjennomfører undervisning i yrkesfaglig fordypning ute i bedrifter. Spørsmålet er om skolen er ansvarlig eller om den enkelte bedrift har et ansvar for å forsikre eleven.

Kunnskapsdepartementet vil orientere om saken på SRY møtet 2.11.2016. Da saken fortsatt er under behandling i Kunnskapsdepartementet vil saksfremlegg ettersendes.

Forslag til vedtak

Informasjonen tas til orientering.

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-vedtakssak 14-05-2016	0-24 samarbeidet. Forslag til representanter fra partene i arbeidslivet til referansegruppe for 0-24 samarbeidet, gruppe H – øke antall læreplasser for unge med funksjonsnedsettelse
Dokument	Til diskusjon
Innstilling	Følgende personer foreslås: Fra arbeidsgiversiden: Fra arbeidstakersiden:

Bakgrunn for saken

For å fremme felles tiltak og strategier som kan bidra til at færre faller utenfor ved at flere gjennomfører videregående opplæring er det iverksatt et tverrdepartementalt arbeid, kalt [0-24 samarbeidet](#). I arbeidet deltar Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet med underliggende direktorater. Arbeidet er organisert i om lag 25 arbeidsgrupper, hvor gruppe h skal *iverksette tiltak for å øke antall læreplasser for unge med funksjonsnedsettelse og minoritetsspråklige*. Følgende direktorater er representert i gruppa:

- Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Helsedirektoratet
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
- Utdanningsdirektoratet

Gruppa ledes av NAV. Første rapport fra gruppa (uten konklusjoner) ble levert styringsgruppa for 0-24 samarbeidet 30.11.2015. Grunnlag for rapporten var bl.a SRY-URLU rapporten [«Tiltak for elever med nedsatt funksjonsevne og kronisk syke»](#), som ble lagt fram for SRY i møte 23.09.2015. For å bistå gruppa i det videre arbeidet med tiltak for flere læreplasser til unge med funksjonsnedsettelse, skal det opprettes en referansegruppe, foreløpig med følgende sammensetting:

- Unge funksjonshemmede
- Norsk Handikapforbund Ungdom
- Norsk forbund for utviklingshemmede
- Mental helse ungdom
- Forandringsfabrikken
- 1-2 representant fra hjelpetiltak innen helse
- 1-2 representanter fra fylkeskommunene
- Representant fra ungdomsteam i NAV
- 1-2 representanter fra partene i arbeidslivet

Utdanningsdirektoratet vil gi en orientering om 0-24 samarbeidet på møtet 2.11.2017. SRY bes fremme forslag på representanter fra partene i arbeidslivet.

Videre prosess

Det er ønskelig at referansegruppa blir operativ innen kort tid. Arbeidsgruppa tar sikte på å levere forslag til tiltak for å øke antall læreplasser for unge med funksjonsnedsettelse til styringsgruppa innen 15.12.17. Det tverrdepartementale samarbeidet er foreløpig planlagt fram til 2020.

Forslag til vedtak

SRY foreslår følgende representanter fra partene i arbeidslivet til referansegruppe for 0-24 samarbeidet, gruppe H – øke antall læreplasser for unge med funksjonsnedsettelse:

Fra arbeidsgiversiden:

Fra arbeidstakersiden:

Vedlegg 1: Mandat for arbeidsgruppa

Mandat for arbeidsgruppe for tiltak h

- Arbeidsgruppen skal definere og avgrense målgruppene funksjonshemmede og minoritetsspråklige.
- Arbeidsgruppen skal anbefale tiltak som kan bygge ned hindringer som gjør det vanskelig å gjennomføre et opplæringsløp for unge med funksjonsnedsettelse og for unge minoritetsspråklige, slik at disse kan få læreplass. Dette kan være tiltak som iverksettes både i skole, bedrift og på andre områder.
- Arbeidsgruppa skal utrede tiltak fra de avleverte rapportene fra arbeidsgruppen for tiltak h, slik at de blir tilpasset målgruppene. Arbeidsgruppas mandat avgrenses til kun å gjelde tiltak som krever samordning på tvers av direktorater for å kunne iverksettes.
- Arbeidsgruppa skal innhente kunnskap og erfaringer om elever med funksjonsnedsettelse og hvilke hindringer disse møter for å gjennomføre yrkesfaglige utdanningsløp i skole og bedrift.
- Arbeidsgruppa skal innhente kunnskap om hvordan man kan målrette yrkesfaglige opplæringsløp i skole og bedrift for elever med svake norskerdigheter.

Aktører med kunnskap arbeidsgruppens tema, som fylkeskommune, partene i arbeidslivet, bruker- og elevorganisasjoner, nasjonalt senter for flerkulturell opplæring og operative fagmiljøer med ansvar for tjenester til målgruppene bør inviteres til å komme med innspill til gruppas arbeid, enten gjennom en referansegruppe, eller gjennom andre former for dialog og samarbeid.

Arbeidsgruppen består av:

Knut Maarud, Utdanningsdirektoratet

Midia Aminzadeh, Helsedirektoratet

Benedicte Hollen, IMDi

Ingeborg Bjark, Bufdir

Signe Opsahl, Bufdir

Ingunn Hagen, Arbeids- og velferdsdirektoratet

Arbeidsgruppa er ledet av Arbeids- og velferdsdirektoratet, ved Solveig Tesdal.

Vedlegg 2: Invitasjon fra NAV

// NOTAT

Til: //
Fra: //
Dato: 19.10.16

Invitasjon til deltakelse i referansegruppe

For å fremme felles tiltak og strategier som kan bidra til at færre faller utenfor ved at flere gjennomfører videregående opplæring er det iverksatt et tverrdepartementalt arbeid, kalt O-24 samarbeidet. I arbeidet deltar Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet med underliggende direktorater. Arbeidet er organisert i om lag 25 arbeidsgrupper, hvor gruppe h skal *iverksette tiltak for å øke antall læreplasser for unge med funksjonsnedsettelse og minoritetsspråklige*. Følgende direktorater er representert i gruppa:

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Helsedirektoratet
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utdanningsdirektoratet

Gruppa ledes av NAV. For å bistå gruppa i arbeidet med tiltak for flere læreplasser til unge med funksjonsnedsettelse, skal det opprettes en referansegruppe med følgende sammensetting:

- Unge funksjonshemmede
- Norsk ~~Handicapforbund~~ Ungdom
- Norsk forbund for utviklingshemmede
- Mental helse ungdom
- Forandringsfabrikken
- URLU – Utdanningsdirektoratets råd for likeverdig utdanning
- 1-2 Representant fra hjelpetiltak innen helse
- 1-2 representanter fra fylkeskommunene
- Representant fra ungdomsteam i NAV
- 1-2 representanter fra partene i arbeidslivet

ORGANISASJONSAVDELINGEN // ARBEIDS- OG VELFERDSDireKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: Østervolden 54 // 0579 Oslo

TEL: 22075000 // FAKS:

www.nav.no

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY-vedtakssak 15-05-2016	Utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser
Dokument	Til diskusjon
Innstilling	SRY ber departementet lage en utredning om utfordringene knyttet til tilbudsstrukturens ulike sluttkompetanser.

Bakgrunn for saken

SRY behandlet 14.9.2016 Utdanningsdirektoratets utkast til ny tilbudsstruktur. I SRYs svar til Kunnskapsdepartementet valgte SRY å sende med et vedlegg som omhandlet - Utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser - studiespesialisering, yrkeskompetanse og overganger. Dette fordi det i arbeidet med realitetsbehandling av direktoratets utkast til tilbudsstruktur ikke var mulig å slutføre diskusjonene om tilbudsstrukturens ulike sluttkompetanser.

Vedlegget som ble oversendt sammen med SRYs kommentarer til direktoratets tilbudsstruktur:

Utfordringer knyttet til tilbudsstrukturens sluttkompetanser - studiespesialisering, yrkeskompetanse og overganger

Arbeidsgruppen har drøftet utfordringer knyttet til prinsippet om fleksibilitet i utdanningsprogrammene med fokus på sluttkompetanser og overganger mellom studieforbereende og yrkesfaglige løp, og omvendt.

Videregående opplæring bygger sin struktur og innretning på to hovedveier: en studieforbereende og en yrkesfaglig. Siden prinsippet om en tydelig todeling ble behandlet av Stortinget i forbindelse med Stortingsmelding 20 " På rett vei", har studieforbereende utdanningsprogram fått økt innslag av fagområder og disipliner med praktisk ferdighetstrening. (Utdanningsprogrammene musikk, dans og drama, medier og kommunikasjon, idrettsfag og kunst, design og arkitektur).

På yrkesfaglig side finner vi skoleløp med studiekompetanse og yrkeskompetanse. Skillet mellom de tradisjonelt "teoretiske og praktiske fagene" innen yrkesfaglig og studieforbereende utdanningsprogram er blitt mer utydelige. I flere av de faglige rådernes utviklingsredegjørelser og yrkesutvalgenes rapporter tenkes det nytt om hva den yrkesfaglige kompetansen bør bestå av.

- Arbeidslivet legger mer vekt på kompetansen som ligger i den generelle delen av læreplanen og i fellesfagene, men gjerne koblet til bransje/sektor/lærefag. Det ønskes også dobbel kompetanse (studieforberehet og fagkompetanse) og flere fagbrev (tverrfaglig kompetanse).
- Individet har forventninger om livslang læring og studietilbøyeligheten har økt i befolkningen. Overganger mellom utdanninger blir viktigere.

Arbeidsgruppen mener det bør utredes videre hvilke følger disse trendene bør få for tilbudsstrukturen i et litt lengre perspektiv. Det er viktig at tilbudsstrukturen bygger opp om samfunnets arbeidskraftsbehov. Samtidig er det mange dilemmaer som må adresseres. Hvilke utfordringer skal overgangene svare på? På hvilke vilkår kan overganger skje? Er skillet mellom det yrkesfaglige og studieforbereidende i ferd med å viskes ut med hensyn til innhold? Hvordan sikre oversikt og tydelighet både for elever/lærlinger, fylkeskommuner/skoleeiere og arbeidsliv?

Arbeidsgruppen foreslår for SRY å anbefale en utredning.

Arbeidsgruppens leder Benedikte Sterner vil innlede til diskusjon på møtet.

Forslag til vedtak

SRY ber departementet lage en utredning om utfordringene knyttet til tilbudsstrukturens ulike sluttkompetanser.

Vår saksbehandler: Kirsten Waarli
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 21.10.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- vedtakssak 16-05-2016	Modulstrukturert opplæring for voksne
Dokument	
Innstilling	Formuleres i møtet
Vedlegg	Ettersendes

1. Bakgrunn for saken

SRY har tidligere hatt en sak om forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på videregående opplærings nivå/fag- og yrkesopplæring. Det er nedsatt en arbeidsgruppe der to representanter fra SRY deltar. Arbeidsgruppen utarbeider et utkast til rammer og prinsipper for moduler.

Arbeidsgruppen har hatt sitt siste møte 20.10.2016. Forslaget er derfor under saksbehandling og vil bli lagt frem for SRY på møtet 2.11.2016. Sakspapirer vil derfor bli ettersendt.

Vår saksbehandler: Karl Gunnar Kristiansen
Epost: postdir.no
Tlf.: 23 30 12 00

Vår dato: 21.10.2016
Vår referanse:
Deres dato:
Deres referanse:

SRY-møte 5 2016

Dato: 2.11.2016
Sted: Utdanningsdirektoratet

SRY- vedtakssak 17-05-2016	Møteplan 2017
Dokument	
Innstilling	Møteplan for SRY 2017 godkjent.

1. Bakgrunn for saken

Sekretariatet har drøftet møtetidspunkt for SRY og de faglige rådene for 2017. Flere av de faglige rådene ønsker at rådsmøtene i de ulike rådene avholdes på samme tidspunkt. Dette vil kunne gjøre saksbehandling og samarbeid rådene i mellom enklere.

Med bakgrunn i ovennevnte vil sekretariatet i 2017 forsøke å avvikle rådsmøter i de faglige rådene onsdager og torsdager i samme ukenummer.

Forslag til møteplan for faglige råd 2017

Møte	Tidspunkt
Rådsmøte 1-2017	Uke 7, onsdag 15. og torsdag 16. februar
Rådsmøte 2-2017	Uke 14, onsdag 5. og torsdag 6. april
Rådsmøte 3-2017	Uke 24, onsdag 14. og torsdag 15. juni
<i>Nyoppnevningsskonferanse FR</i>	<i>Uke 36, torsdag 7. september</i>
Rådsmøte 4-2017	Uke 44, onsdag 1. og torsdag 2. november
Rådsmøte 5-2017	Uke 49, onsdag 6 og torsdag 7. desember

I samråd med leder og nestleder i SRY foreslår vi at SRY møtene avholdes uken etter rådsmøtene. Dette fordi det kan være saker fra de faglige rådene som også bør behandles i SRY. Det foreslås således følgende møtetidspunkt for SRY:

Forslag til møteplan SRY 2017

Møte	Tidspunkt
SRY møte 1-2017	Uke 8, torsdag 23 februar
SRY møte 2-2017	Uke 16 torsdag 20. april
SRY møte 3-2017	Uke 25 torsdag 22. juni
SRY møte 4-2017	Uke 40 torsdag 5. oktober
SRY møte 5-2017	Uke 45 torsdag 9. november
SRY møte 6-2017 + julemøte	Uke 50 torsdag 14. desember

Forslag til vedtak

Møteplan for SRY 2017 godkjent.